

خبر

قیمت پوشک مولفیکس در بازار ۲ برابر شد و عرضه آن ۷۰ درصد کاهش یافت

عباس کرباسی، رئیس اتحادیه بنکداران در گفت‌وگو با «نود اقتصادی» بیان داشت: «قیمت تمامی محصولات صنایع سلولزی ازجمله پوشک بچگانه، پوشینه بزرگسال، دستمال کاغذی و دستمال حوله‌ای دوبرابر شده است.» وی افزود: «هر هفته که شرکت‌ها برای توزیع می‌آیند ۱۰ تا ۲۰ درصد نسبت به هفته قبل قیمت‌های صنایع سلولزی را بالا می‌برند، پوشک مولفیکس نرمال معمولی ازجمله محصولاتی است که قیمتش از هشت‌هزار تومان در عمده‌فروشی‌ها به ۱۶ هزار تومان رسیده است.» وی تاکید کرد: «قیمت دستمال کاغذی که ۲۱۰۰ تومان بوده، ۴۰ درصد قیمتش بالاتر رفته و الان به ۲۸۰۰ تومان رسیده است.»

رئیس اتحادیه بنکداران گفت: «آنچه بیش از افزایش قیمت باعث ایجاد مشکل می‌شود، نبود مواد سلولزی است، به‌طور مثال همین پوشک مولفیکس کمیاب شده و به‌راحتی در بازار پیدا نمی‌شود، به‌طوری که عرضه آن چیزی در حدود ۷۰ درصد کاهش یافته است.»

وی ادامه داد: «دستمال حوله‌ای هم ازجمله چیزهایی است که در بازار کمیاب شده است. شرکت‌ها آن را عرضه نمی‌کنند زیرا می‌خواهند روی قیمت کالاهای خود بکشند، حتی برخی شرکت‌ها اعلام کرده‌اند قیمت محصولات خود را تا ۷۰ درصد افزایش خواهند داد.»

گرانی دلار در ماه‌های اخیر سفره مردم را یک‌سوم کوچک کرد

مهدی غضنفری، وزیر اسبق بازرگانی در گفت‌وگو با «نود اقتصادی» در رابطه با تاثیر افزایش قیمت ارز بر صادرات و اینکه آیا می‌توان به رشد احتمالی صادرات ناشی از گرانی دلار اعتماد کرد یا خیر، بیان داشت: «افزایش نرخ ارز از یک‌طرف باعث افزایش قیمت مواد خام وارداتی، کالاهای تولیدی و کالاهای مصرفی مورد نیاز مردم می‌شود و از طرف دیگر احتمالاً با این افزایش قیمت، تا حدی حجم صادرات افزایش پیدا می‌کند.»

غضنفری بیان داشت: «نقش بالا رفتن قیمت ارز در افزایش صادرات بین ۱۰ تا ۲۰ درصد است، در صورتی که نقش بسیار بیشتری در بدشدن وضعیت معیشتی مردم خواهد داشت، بنابراین دولت باید با برنامه‌ریزی درست، هم مراقب وضعیت معیشت مردم باشد و هم مراقب استفاده صادرکنندگان از افزایش نرخ ارز.»

وی افزود: «دولت باید سعی‌اش بر این باشد در عین حال که صادرکنندگان از این فرصت استفاده می‌برند، به مردم هم کمک کند تا بتوانند با حقوق کارگری و کارمندی زندگی‌شان را اداره کنند.»

وزیر اسبق بازرگانی اظهار داشت: «افزایش نرخ ارز در چند ماه گذشته، می‌تواند تهدیدی برای مسائل اجتماعی باشد زیرا سفره زندگی و سبد اقتصادی مردم را به یک‌سوم کاهش می‌دهد.»

گرانی دلار کیت‌های آزمایشگاهی و بالینی را نایاب کرده است

دکتر جلیل فلاح، رئیس آزمایشگاه تحقیقاتی لیستر بیان داشت: «بیش از ۹۰ درصد موادی که در آزمایشگاه‌های تحقیقاتی در حوزه بیولوژی مورد استفاده قرار می‌گیرد، وارداتی هستند. این در حالی است که بسیاری از آنها را می‌توان در داخل کشور تولید کرد.»

وی با بیان این مطلب که واردات این مواد بسیار زیاد شده است، افزود: «به جرأت می‌توان گفت در داخل کشور قابلیت تولید حداقل نصف این مواد وجود دارد، اما متأسفانه عزمی برای تولید در این حوزه وجود ندارد، زیرا آنقدر وارداتش زیاد است که یک تولیدکننده رغبتی برای تولید ندارد.» وی تاکید کرد: «بسیاری از این مواد توسط کسانی وارد کشور می‌شود که پست‌های دولتی دارند، بنابراین اگر تولید داخلی صورت بگیرد بسیار متضرر می‌شوند.»

این متخصص آزمایشگاهی خاطرنشان کرد: «تولید برخی از این مواد مانند میکروتوب‌ها بسیار آسان است و اتفاقاً بسیار هم مورد استفاده آزمایشگاه‌های تحقیقاتی قرار می‌گیرد، اما صددرصد این کالا از کشورهای چین، هندوستان و گاهی از اروپا وارد می‌شود. این در حالی است که قیمت وارداتی این کالا دوبرابر قیمت تمام‌شده تولید آن در داخل کشور است.» فلاح در رابطه با تاثیر التهابات اخیر ارزی روی آزمایش‌های تحقیقاتی و بالینی مرتبط با بیماران خاطرنشان کرد: «با تغییرات نرخی که ظرف ماه‌های گذشته صورت‌گرفته اکثر شرکت‌های تامین‌کننده مواد حاضر نیستند به‌راحتی مواد خود را بفروشند. بنابراین آزمایشگاه‌هایی که باید جواب بیماران را بدهند با کمبود کیت‌های تشخیصی مواجه شده‌اند.»

وی گفت: «بعد از افزایش نرخ ارز، قیمت‌ها بسیار بالا رفته به‌طور مثال کیتی که قیمتش ۵۰۰ هزار تومان بوده الان ۹۰۰ هزار تومان هم به فروش نمی‌رسد، یعنی قیمت‌ها حدوداً دوبرابر شده است. با این حال ما حاضریم با همین قیمت مواد را تهیه کنیم اما همین هم در بازار پیدا نمی‌شود.» وی در رابطه با بودجه‌های تحقیقاتی دانشگاه‌ها اظهار داشت: «متأسفانه بودجه‌های تحقیقاتی بسیار کم شده و گاهی دانشجویان مجبورند از جیب خود برای تحقیقات علمی هزینه کنند و این موضوع شامل دانشگاه‌های دولتی هم می‌شود.»

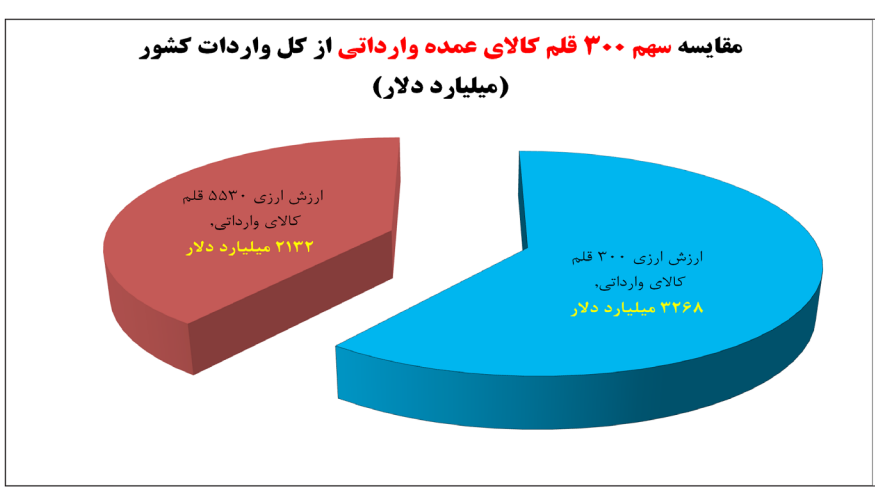
اقتصاد

۶۱ درصد واردات در داخل قابل تولید است

در دو سال اخیر واردات اقلام مصرفی صددرصد و واردات اقلام واسطه‌ای ۱۹ درصد افزایش یافته است که در مقابل افزایش ۱۴ درصدی واردات اقلام سرمایه‌ای می‌توان گفت توسعه ظرفیت‌های تولیدی، برنامه محوری دولت نبوده است

در شرایط فعلی که احتمال تشدید تحریم‌ها و کمبود منابع ارزی وجود دارد، شناسایی و طبقه‌بندی کالاهای وارداتی اعم از کالاهای وارداتی مصرفی، کالاهای اساسی و استراتژیک برای مدیریت منابع ارزی ضروری است. در این راستا گرچه دولت در اوایل تیرماه سال جاری اقلام وارداتی را کالا را ممنوع کرد، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد از مجموع ۱۳۳۹ قلم کالای واردات‌ممنوع، ۵۱۰ قلم کالا در سال‌های اخیر حتی یک ریال هم واردات نداشته‌اند و ممنوع شدن واردات ۸۲۹ قلم فقط حدود چهارمیلیارد دلار از واردات ۵۴ میلیارد دلاری سال ۹۶ را شامل می‌شود. همچنین در سال ۹۶، تعداد ۵۸۸۰ قلم کالا وارد کشور شده است که در این میان ۳۰۰ قلم کالا ۶۱ درصد از کل ارزش واردات را شامل می‌شوند. بررسی آماری نشان می‌دهد در سال‌های اخیر سیاست دولت در واردات کمتر در جهت افزایش ظرفیت‌های تولیدی کشور به‌وسیله واردات کالاهای سرمایه‌ای بوده و بیشتر به واردات کالاهای واسطه‌ای و مصرفی متمرکز شده است، به‌طوری که بین سال‌های ۹۴ تا ۹۶ ارزش واردات کالاهای واسطه‌ای ۱۹ درصد، ارزش واردات کالاهای مصرفی ۱۰۰ درصد و ارزش کالاهای سرمایه‌ای ۱۴ درصد رشد داشته‌است. افزایش واردات کالاهای واسطه‌ای که عمدتاً در مراحل پایانی زنجیره تولید قرار دارند و با ایجاد ارزش افزوده اندک به مصرف می‌رسند و افزایش حجم واردات کالاهای مصرفی که در مراحل تولید قرار نمی‌گیرند،

امری است که خواسته یا ناخواسته کمر تولید داخلی را شکسته است. در این بین در حال حاضر نکته مهم اینکه ترکیب اقلام وارداتی باید طوری تنظیم شود که اولاً در کنار اولویت تخصیص ارز به اقلام اساسی و استراتژیک، با تقویت تولید داخلی تا حد امکان از نیاز کشور به واردات این محصولات کاسته شود، ثانیاً با تغییر الگوی مصرف و اعمال محدودیت کوتاه‌مدت و هدفمند برای واردات اقلام مصرفی و واسطه‌ای (افزایش تعداد اقلام واردات‌ممنوع) و همچنین اعمال سیاست‌های تشویقی برای تولید داخلی، تا حد ممکن واردات اقلام سرمایه‌ای مورد توجه قرار گیرد.

تحلیل

بافت‌های فرسوده در انتظار بازسازی

با شروع دولت دوازدهم توجه ویژه‌ای به موضوع بازآفرینی محلات فرسوده شهری شد، به‌طوری‌که رئیس‌جمهور دستور داد سالانه ۱۰ درصد از بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری نوسازی شوند. در این راستا عشایری، مدیرعامل شرکت عمران و بهسازی شهری ایران، اول خردادماه سال ۹۷ را زمان آغاز به‌کار عملیات طرح ملی بازآفرینی شهری عنوان کرد. ولی تاکنون بافت‌های فرسوده در انتظار عنایت و نظر لطف مدیرانی هستند که به‌وعده‌خود عمل نکرده‌اند.

افزایش میزان تسهیلات مسکن روستایی

آخوندی و همکارانش در بنیاد مسکن در یک‌سال اخیر برای افزایش وام نوسازی مسکن روستایی از ۲۰ به ۲۵ میلیون تومان تلاش می‌کردند. در همین راستا، فروردین‌ماه سال ۹۷، رئیس بنیاد مسکن خبر از اعطای وام ۲۵ میلیون تومانی مسکن برای احداث ۲۰۰ هزار واحد مسکونی روستایی با سفته زنجیره‌ای (ضمانت زنجیره‌ای افراد برای یکدیگر) و سود پنج درصد دادکه امید است جنس این وعده آقای رئیس با دیگر وعده‌های عملی‌نشده فرق داشته باشد.

قانون برنامه ششم توسعه دولت را موظف کرده به‌منظور کاهش آسیب‌پذیری سکونتگاه‌های روستایی، زمینه بهسازی و نوسازی سالانه حداقل ۲۰۰ هزار واحد مسکونی روستایی را با پرداخت تسهیلات ارزان قیمت فراهم کند. در پنج‌سال گذشته (اسفندماه ۹۶-۹۴) طبق آمار رسمی بنیاد مسکن، ۱۸۷ هزار و ۱۳ واحد مسکن روستایی در کشور نوسازی و بهسازی شد. با این اوصاف انتظار می‌رفت طی یک‌سال اخیر، میزان بازسازی واحدهای فرسوده روستایی افزایش پیدا کند. لکن طبق گزارش سازمان برنامه‌بودجه در تشریح نحوه اشتغال‌زایی دولت در سال ۹۷، تنها برای نوسازی و بهسازی ۵۰ هزار واحد مسکونی روستایی برنامه‌ریزی شده است.

افزایش سقف تسهیلات خرید مسکن

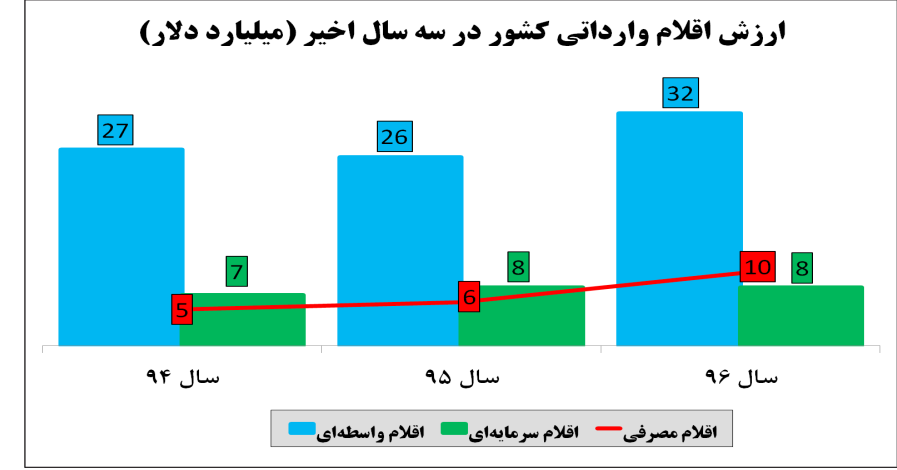
ازجمله مهم‌ترین اقدامات دولت دوازدهم در سال اول فعالیت‌هایش، افزایش سقف تسهیلات خرید مسکن بود. طی سال گذشته میزان وام بدون سپرده (اوراق دار) مسکن با افزایش ۵۰ درصدی نسبت به سال قبل به ۱۸۰ میلیون تومان رسید[۹] و پیشنهاد وزارت راه‌وشهرسازی

در اقلام واردات ممنوع سال ۹۷ دیده نمی‌شود و با وجود داشتن مشابه داخلی یا غیرضرور بودن، واردات این اقلام همچنان ادامه دارد. برای مثال در سال ۹۶ حدود ۱۳۳ میلیون دلار کولرهای گازی، ۹۴ میلیون دلار سه‌چرخه یا روروک کودک، ۶۶ میلیون دلار ماشین ظرفشویی، ۵۴ میلیون دلار انواع شامپو، ۱۷۰ میلیون دلار انواع مکمل غذایی، ۹۰ میلیون دلار فرآورده‌های زیبایی و آرایشی، ۱۴۹ میلیون دلار عدس، ۱۲۷ میلیون دلار انواع سبزیجات خشک‌شده، ۶۴ میلیون دلار لوبیاچیتی، ۵۴ میلیون دلار فلفل، ۱۸ میلیون دلار سربطری، ۹ میلیون دلار شانه و گیره موی سر، پنج میلیون دلار سسنگ، ۴/۵ میلیون دلار آدامس، ۳/۱ میلیون دلار انواع مربا و... وارد شده است که مشابه این دست اقلام را می‌توان بین ۵۸۸۰ قلم کالای وارداتی پیدا کرد.

واردات علیه ظرفیت‌های تولیدی

بررسی آماری نشان می‌دهد در سال ۹۶ حدود ۵۸ درصد اقلام وارداتی کشور جزء اقلام واسطه‌ای و ۱۵/۴ درصد از اقلام وارداتی سرمایه و مابقی نیز جزء اقلام مصرفی و سایر اقلام است. همچنین بررسی آماری نشان می‌دهد ارزش واردات کالاهای واسطه‌ای از ۲۷ میلیارد دلار در سال ۹۴ به ۳۲ میلیارد دلار در سال ۹۶، ارزش کالاهای سرمایه‌ای از هفت میلیارد دلار در سال ۹۴ به هشت میلیارد دلار در سال ۹۶ و ارزش کالاهای مصرفی از پنج میلیارد دلار در سال ۹۴ به ۱۰ میلیارد دلار در سال ۹۶ رسیده است. از این منظر می‌توان گفت گسترش واردات به کشور، کمتر در جهت افزایش ظرفیت‌های تولیدی کشور به‌وسیله واردات کالاهای سرمایه‌ای بوده و بیشتر به واردات کالاهای واسطه‌ای که عمدتاً در مراحل پایانی زنجیره تولید قرار دارند و با ایجاد ارزش افزوده اندک به مصرف می‌رسند، تخصیص یافته است. همچنین افزایش حجم واردات اقلام مصرفی نیز که در جریان تولید قرار نمی‌گیرد، حکایت از کم‌اهمیتی به توسعه بخش‌های تولیدی است.

تحلیل

خسارت‌های بسیاری را بر اقتصاد کشور وارد آورده است. وزارت راه‌وشهرسازی موظف شد ظرف ۶ ماه (تا بهمن‌ماه ۹۴) سامانه ملی املاک و اسکان کشور» را راه‌اندازی کند تا مشکلی برای شناسایی خانه‌های خالی وجود نداشته باشد و با اخذ مالیات بر خانه‌های خالی، امکان احتکار مسکن توسط دلالان و سوداگران از بین برود. لکن تاکنون سامانه مذکور عملیاتی نشده است و وزارتخانه به هر نحوی می‌خواهد از زیر این وظیفه‌شانه خالی کند.

خلأ مالیات بر عایدی سرمایه؛ ملجأ آرام سوداگران مسکن

مالیات بر عایدی سرمایه ازجمله راهکارهای پیشنهادی برای افزایش شفافیت حوزه زمین و مسکن و کاهش سوداگری‌های این بخش محسوب می‌شود. به‌رغم اهمیت این ابزار قانونی در جلوگیری از سوداگری‌های حوزه مسکن و به‌دنبال آن هدایت نقدینگی این بخش به سمت تولید و عرضه پایدار، وزیر راه‌وشهرسازی در اردیبهشت ۹۳ با ارسال نامه‌ای به ریاست مجلس خواستار عدم تصویب ورود مالیات بر عایدی سرمایه به لایحه اصلاح مالیات‌های مستقیم شد. نتیجه آنکه مالیات بر عایدی سرمایه به تصویب مجلس نرسید و این ابزار کارآمد بی‌استفاده ماند. هنوز که هنوز است اقدامی عملی در این راستا صورت‌نگرفته که این موضوع از نقاط ضعف وزارت راه‌وشهرسازی به‌شمار می‌رود.

تحویل مسکن مهر در پستوی انتظار

آبان‌ماه سال ۹۲، دستور توقف ساخت مسکن مهر از سوی وزارت راه‌وشهرسازی وقت صادر شد. اگرچه به گفته قائم‌مقام وزیر راه‌وشهرسازی در مسکن مهر، بهمن‌ماه سال ۹۴ تمام طرح مسکن مهر در کشور تا پایان سال ۹۵ از تأکیدات رئیس‌جمهوری و وزیر است ولی اتمام ساخت واحدهای مسکن مهر تا پایان سال۹۵ به هیچ، این پرونده تا به امروز هم بسته نشده است و همواره حواشی مسکن مهر بیشتر از متن آن بوده و متقاضیان همچنان در انتظار مسکن خود نیستند.

وی درباره وضعیت تراز تجاری کشور نیز به «نود اقتصادی» گفت: «در حال حاضر اوضاع تراز تجاری خوب نیست، اما با محدودیت‌هایی که برای برخی واردات اعمال شده باید واردات کمتر و صادرات بیشتر شود، بنابراین تراز تجاری می‌تواند مثبت بوده یا به مثبت‌بودن نزدیک شود.»

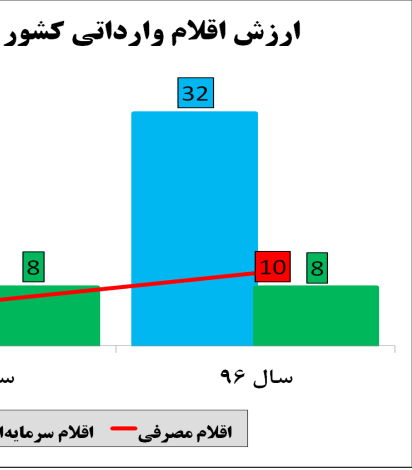
سهم ۶۱ درصدی ۳۰۰ قلم کالا از کل واردات

بررسی جزئیات اقلام وارداتی نشان می‌دهد در سال ۹۶، تعداد ۵۵۸۰ قلم کالا وارد کشور شده است که از این‌تعداد، ۳۰۰ قلم کالا (۱۰۰ قلم مصرفی، ۱۰۰ قلم واسطه‌ای و ۱۰۰ قلم کالای سرمایه‌ای) حدود ۶۱ درصد از ارزش کل واردات و ۵۵۸۰ قلم کالا نیز حدود ۳۹ درصد از ارزش کالاهای وارداتی را شامل می‌شود. در این بین در سال ۹۶، ۱۰۰ قلم کالای مصرفی وارد کشور شده است که از این میزان، تعداد ۱۰۰ قلم اول آن، حدود ۱۶ درصد از ارزش کل کالاهای مصرفی را شامل می‌شود. در همین زمینه در سال ۹۶، ۳۷۲۷ قلم کالای واسطه‌ای وارد کشور شده است که ۱۰۰ قلم اول آن حدود ۳۳ درصد از ارزش کل اقلام واسطه‌ای را دربر می‌گیرد. همچنین ۸۴۵ قلم کالای سرمایه‌ای وارد کشور شده است که ۱۰۰ قلم کالای اول این گروه حدود ۱۱ درصد کل ارزش اقلام سرمایه‌ای را شامل می‌شود. بر این اساس با توجه به اینکه ۳۰۰ قلم کالای وارداتی حدود ۶۱ درصد از ارزش اقلام وارداتی کشور را به خود اختصاص داده است، توجه ویژه به این اقلام در قالب تعیین اولویت‌های وارداتی، ظرفیت‌سنجی در میان تولیدکنندگان داخلی و برنامه‌ریزی کوتاه و بلندمدت برای تقویت تولید داخلی جایگزین واردات بسیار ضروری است.

روروک و شامپو در صدر اقلام وارداتی

بررسی ترکیب کالاهای واردشده به کشور نیز نشان می‌دهد در سال‌های اخیر سهم واردات اقلام مصرفی از کل واردات به‌طور قابل توجهی افزایش یافته است، به‌طوری‌که در سال ۹۰ سهم اقلام مصرفی از کل واردات ۱۳ درصد بود که این میزان تا سال ۹۶ به ۱۳/۶ درصد و در سال ۹۶ به بیش از ۱۸ درصد رسیده است. بر این اساس از سال ۹۵ (پس از توافقنامه هسته‌ای برجام)، به‌جای توسعه تولید و ورود سرمایه و دانش فنی به کشور، بخش مصرفی اقتصاد ایران رشد قابل توجهی یافته است.

در این بین بررسی اقلام وارداتی سال ۹۶ نشان می‌دهد اقلام زیادی بین کالاهای وارداتی وجود دارد که نام‌شان

تحلیل

کارنامه وزارت راه و شهرسازی در دولت دوازدهم

در این گزارش، مهم‌ترین اقدامات ورویکردهای وزارتخانه راه‌وشهرسازی در یک‌سال اخیر بررسی می‌شود

تحویل داده نخواهد شد. شرکت بوینینگ هم اعلام کرد نمی‌تواند هیچ‌یک از ۸۰ هواییمای معهود را تحویل ایران دهد. با این اوصاف، از ۲۰۰ هواییمای وعده داده شده برای خرید، تنها ۱۶ فروند وارد ایران شدند.

ناعادله عرضه و تقاضای مسکن

یکی از مهم‌ترین سیاست‌های آخوندی در دوره وزارتش، عدم ورود به حوزه ساخت و تولید مسکن بود. به‌زم‌وی دولت نباید تحت هیچ شرایطی در حوزه ساخت‌وساز وارد شود و اگر قرار باشد عملکرد دولت با ساخت خانه اندازه‌گیری شود، دولت نباید حتی یک واحد خانه بسازد. افزایش قیمت مسکن به‌دلیل ناهم‌هنگی میان عرضه و تقاضا، یکی از چالش‌های مطرح در باره سیاست فوق است. این در حالی است که براساس طرح جامع مسکن مقرر شده بود در هر سال یک میلیون و ۵۰ هزار واحد مسکونی در کشور ساخته شود که وزارت راه مشخص نمی‌کند این برنامه‌ریزی چگونه بایدتحقق یابد.

پیشرفت محورهای راهبردی ریلی؛ شاید وقتی دیگر
جابه‌جایی سه‌میلیون تن بار ترانزیتی در سال ۱۳۹۷ و افزایش ترانزیت ریلی در ۱۰ سال آینده به ۲۰ میلیون تن، از اهداف شرکت راه‌آهن است. برای تحقق این اهداف، لازم است در تکمیل خطوط ریلی اولویت‌دار باری و ترانزیتی تسریع شود. خطوط ریلی چاپهار- سرخس، شلمچه-بصره، خواف-هرات و راه‌آهن غرب کشور (کرمانشاه-خسروی) ازجمله این خطوط اولویت‌دار هستند که تکمیل آنها باعث افزایش قابل توجه ظرفیت ترانزیتی ریلی کشور خواهد شد. با این حال وزارت راه‌وشهرسازی طی یک‌سال گذشته اقدامات کافی را در این زمینه صورت نداده است.

تخلل در راه‌اندازی سامانه ملی املاک و اسکان کشور
براساس سرشماری سال ۹۵، بیش از ۲/۵۸ میلیون واحد خانه خالی در کشور وجود دارد که این مساله